

KOTIUTTAMISEN KEHITTÄMINEN MUONION- ENONTEKIÖN KTT:N KY:N VUODEOSASTOLLA

- Raportti PaKasteen työskentelyjaksosta 2012–2013

Tekijä Anne Virkkunen
Päivämäärä 16.01.2013

Sisällysluettelo

1. Johdanto
2. Muonion-Enontekiön ktt:n ky:n vuodeosastolla terveyden edistämisen työskentelyjaksolla kotiuttamisen kehittäminen
3. Tavoitteet
4. Toteutus
5. Tulokset, tuotokset ja juurtuminen kunnan käytännöksi
6. Arviointi
7. Pohdinta
8. Liitteet

1. Johdanto

Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveystyöpalvelut –hanke (<http://www.sosiaalikallega.fi/kaste>) on aloittanut 1.11.2012 ja kestää 31.10.2013 saakka. Hankkeelle on myönnetty valtionavustusta kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelmasta (KASTE). Hanketta hallinnoi Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä ja koordinoinnista vastaa Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Lapin toimintayksikkö.

PaKasteen Lapin osiossa kehitetään perusterveydenhuoltoa, terveyden edistämistä, sosiaalityötä ja vanhustyötä kuntalähtöisesti. Hankkeeseen osallistuville Lapin kunnille on annettu mahdollisuus juurruttaa PaKaste I:n aikana kehitettyjä työskentelymalleja. Kunnat ovat saaneet valita PaKasteen ja kunnan tavoitteita tukevat kehittämistyön kohteet ja kehittäjätyöntekijät. PaKaste 2 – hankkeen koordinaattorit ovat tukeneet kuntia kehittämistyössä

2. Muonion- Enontekiön ktt:n ky:n vuodeosastolla terveyden edistämisen työskentelyjaksolla kotiuttamisen kehittäminen

Kehittämistyöksi valittiin kotiuttamisen kehittäminen. Tällä hetkellä kotiuttaminen ei ole tasalaatuista vuodeosastolla. Potilaiden kotiuttaminen koetaan haasteelliseksi ja yhteistyö eritahojen kanssa ei aivan saumattomasti onnistu. Kotiuttamishoitajan kehittämistehtäväksi valittiin kotiutusprosessi ja palvelujen suunnittelu, saumaton yhteistyö kotipalvelun, kotisairaanhoidon ja muiden viranomaisten sekä omaisten ja läheisten kanssa. Kotiuttamisessa on haasteita sekä ympäristön suhteen (esim. asunnon muutostyöt), että päivittäisistä askareista selviytymisessä (esim. puhtaus, ruoka). Lisäksi saamenkielisten potilaiden kotiuttamisessa kieli tuo lisää haasteita.

3. Tavoite

Toiminnan tavoitteena on ikäihmisten toimintakykyä tukeva, kuntouttava ja turvallinen kotiutus mahdollisimman pian yhteistyössä vanhustenhuollon /erityispalveluiden kanssa. Tavoitteena on tasalaatuinen kotiuttaminen kaikille ja turvallisen kotiuttamisen mallin luominen hoitajien käyttöön osastolle. Tarkoituksena on myös kehittää ja parantaa avohuollon ja laitosten välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua, sisältäen perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon saumattoman palveluketjun. Kotiutusta valmistellaan yhteistyössä kotiuttavan hoitopaikan ja kotiuttavanhoitajan kanssa jo asiakkaan saapuessa osastolle. Kotiuttavahoitaja toimii asiakkaan, omaisten, alueiden työntekijöiden ja muiden yhteistyökumppaneiden välisenä yhteyshenkilönä. Kotiuttavahoitaja neuvoo ja opastaa asiakkaita ja yhteistyökumppaneita avohuollon palveluista huolehtien siitä, että yhteistyökumppaneilla on ajan tasalla olevat yhteydenottotiedot. Tavoitteena on ”tsekkilistan” tuottaminen joka olisi tukena kotiuttamistilanteessa ja tukisi tasalaatuista kotiuttamista. Lisäksi olisi tavoitteena kotiuttamisessa käyttöönottaa sähköinen hoitotyöntiedote lomake ja luoda toimintamalli näiden käyttämiseen ja juurruttaa näiden käyttäminen osaston käytännöksi. Lisäksi olisi tarkoitus kehittää hoitosuunnitelma sähköisessä muodossa. Tavoitteena on saamenkielisten potilaiden kotiutus vaiheessa hyödyntää saamenkielisiä työntekijöitä. Lisäksi olisi tarkoitus päivittää Mediatriin kotipalvelu ja kotisairaanhoidon asiakkaat ja kehittää käytäntö joka mahdollistaisi jatkuvan tietojen päivittämisen.

4. Toteutus

Työskentelyjakso toteutettiin 50 % työajalla puolenvuoden ajan. Projekti kesti 1-31.5.2012 ja 1.9.2012-31.1.2013 väliset ajat. Tukena työskentelyssäni oli muut samanaikaiset PaKaste 2:n projektit ja niiden tekijät, sekä esimiehet. Yhteistyökumppaneina projektissa oli kotipalvelu, kotisairaanhoido, sosiaalipuoli Muoniossa ja Enontekiöllä, sekä Muonion- Enontekiön ktt:n ky:n vuodeosasto. Yhteistyökumppaneiden kanssa mietittiin yhdessä mikä tukisi ja parantaisi kotiuttamista mahdollisimman hyväksi ja tasalaatuiseksi. Keskustelujen pohjalta lähdin kotiuttamista kehittämään.

Muonion- Enontekiön ktt:n ky:n vuodeosastolla on jo aikaisemmin kotiuttamista kehitetty Lapin seniori- ja vanhustyön kehittämissyöskentelyhankkeen puitteissa 2007-2009 johon olen nyt tutustunut ja perehtynyt. Kotiuttamisesta on myös tehty oppaita joihin tutustuin. Lisäksi olen tutustunut muualla tehtyihin hankkeisiin ja muiden paikkakuntien kotiuttamishoitajien työkuviin. Joka viikko tapasimme muiden alueen kehittäjien kanssa videoteitse. Lisäksi tarvittaessa olisi ollut mahdollisuus PaKaste työntekijöiltä pyytää tukea.

Yhteistyökumppaneiden tapaamiset kuuluivat myös toimintaan. Kävin henkilökohtaisesti tapaamassa yhteistyökumppaneita. Käynneillä keskusteltiin mitä he toivovat kotiutumisen otettavan huomioon. Yhteystiedot myös tarkistin käynninyhteydessä. Yhteistyökumppaneita on Hetassa KSH, KP, ASPA ja Luppokoti Karesuvannossa KSH ja KP Muoniossa KSH, KP, Marjapaikka, Hoivaosasto ja Vuodeosasto.

Kuntalaisia tiedotettiin lehtijutuilla Luoteislappi lehdessä ja Muonion kuntatiedotteella. Näissä kerrottiin työn etenemisestä ja siitä mitä oli seuraavaksi tarkoitus tehdä. Lisäksi vuodeosaston potilaille kerrottiin projektista ja siitä mitä se vaikuttaa heidän kotiutumiseen. Yhteistyökumppaneita tiedotin aina tavatessa. Yhteistyökumppaneille annoin alussa yhteystietoni, lisäksi yhteystietoni oli esillä osaston seinällä.

5. Tulokset ja tuotokset

Projektin myötä kotiuttamistilanteeseen otettiin käyttöön hoitotiedotekaavake sähköisessä muodossa. Lisäksi kotiuttamista helpottamaan kehitettiin "tsekkilista" joka tukee yhdenmu-kaista, tasalaatuista kotiuttamista. Lisäksi yhteistyökumppaneiden yhteystiedot päivitettiin ja uudet tiedot esille laitettiin. Uutena käytäntönä aloitettiin kotipalvelun ja kotisairaanhoidon asiakkaiden päivittäminen Mediatriin. Kotisairaanhoidon asiakkaista päivityksen tekevät kotisai-raanhoitajat. Kotipalvelun osalta uusista kotipalvelun asiakkaista tiedottaa Muonion ja Enon-tekiön sosiaalipuolen henkilökunta (joka tekee päätöksen kotipalvelun aloittamisesta) osaston sihteeriä joka laittaa tiedon Mediatriin, näin hoitohenkilökunnalla on ajantasainen tieto kotipal-velu ja kotisairaanhoidon asiakkaista. Projektin loppupuolella kävin kotikäyntejä. Käynneillä tein kaatumisriskiarviointia ikinä projektin kaavakkeella. Kotipalvelu tai kotisairaanhoido ei täs-sä vaiheessa vielä ala tekemään kaatumisriskiarviointia, mutta ovat tietoisia testeistä.

6. Arviointi

Työskentelyjaksolle asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti. Mediatriin ei vielä tässä vaiheessa saatu hoitosuunnitelmaa. Hoitosuunnitelman Mediatriin tuominen on työnalla ja ollaan Mediatriin tuomassa. Kotiuttamisen tueksi käytännössä otettiin ”tsekkilista” ja lisäksi Mediatriissa oleva sähköinen hoitotyöntiedote on otettu käyttöön. Tämän käyttöönotosta sovittiin osastokokouksessa ja tiedotettiin yhteistyökumppaneille jotta he osaavat sitä kysyä tarvittaessa potilailta. Hankaluutena koin uusien käytäntöjen käyttäntöön ottamisen sillä uusi asia aina vie aikaa ennen kuin sen oppii jouhevasti tekemään. Uusi kotiuttamisen käytäntö tekee kotiuttamisen tasalaatuiseksi asiakkaasta riippumatta. Lisäksi uusien hoitajien on helpompi kotiuttaa potilaita kun on olemassa ”tsekkilista” jossa on kohdat jotka pitää huomioida kotiuttamisessa.

Kehittämismenetelmänä työskentelyjakso on ollut toimiva vaihtoehto, joka on mahdollistanut kotiuttamisen kehittämisen yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi kehittämissä jaksolla mahdollisti tapaamiset yhteistyökumppaneiden kanssa ja uusien käytäntöjen juurruttamisen käytäntöön. Työskentelyjakso on toimiva vaihtoehto kehittämistyössä näin ollen.

Tukea kehittäjäjakson aikana olen saanut esimiehiltäni ja työryhmäjäseniltäni. Lisäksi PaKaste palaverit ovat tukeneet työtäni. Kehittäjänä toimiminen on selkeyttänyt kotiuttamisprosessin itselleni ja mahdollistanut tutustumisen yhteistyökumppaneihin. Hoitohenkilökunnan olisin toivonut uuden käytännön käyttöönottoa harjoittelevan aikaisemmassa vaiheessa jo jotta olisi voitu arvioida paremmin käytännön toimivuus.

7. Pohdinta

Kehittämistyön myötä kuntien asukkaat saavat samanlaatuista kotiuttamista riippumatta mistä päin kuntia ovat. Hoitohenkilökunta kotiuttaa nyt potilaita saman kaavakkeen kanssa ja näin ollen jokaisessa ikäihmisen kotiuttamisessa huomioidaan samat asiat ja kotiuttaminen on tasalaatuista näin ollen. Kaavakkeiden avulla kotiuttaminen on samanlaatuista riippumatta siitä onko työntekijä uusi vai jo pitempään työskennellyt. Työskentelyjaksolla kehittämäni uudistukseen suhtauduttiin alkuun varauksella ja käytäntöön ottaminen oli hidasta. Kuitenkin tuntuu että ollaan pääasiassa tyytyväisiä kehitettyihin käytäntöihin. Juurruttamista alettiin hyvissä ajoin työskentelyjaksolla pikkuhiljaa tuomaan käytäntöön jotta uusi käytäntö pysyisi käytössä ja jatkuisi työskentelyjakson jälkeenkin. Kun tulevaisuudessa potilastietojärjestelmä Mediatriin saadaan sähköinen hoitosuunnitelma lomake, voidaan hoitosuunnitelman käytäntöön ottamista juurruttaa uudella kehittämissä jaksolla. Jolloin uuden käytännön juurruttaminen työntekijöiden päivittäiseen käyttöön olisi helpompaa. Jatkossa voisi mielestäni harkita kaatumisriskiarviointien tekemistä ikäihmisille joiden kotiuttaminen on pitkittynyt jostakin syystä.

"tsekkilista" KOTIUTUS KAAVAKE

Potilaan nimi: _____

Pvm _____

Kotiuttaja _____

Potilaan jatkohoito

	KYLLÄ	EI
Kotiutuksesta tiedotettu omaisille	()	()
Kotiutuksesta tiedotettu KP/KSH, ateriapalvelu, jatkohoitopaikkaan	()	()
Kauppa asiat järjestetty	()	()
Sovittu, kuka on vastaanottamassa asiakkaan Kuka? _____	()	()
Kuljetus järjestetty	()	()
Potilaan toimintakyvystä tiedotettu potilaalle ja jatkohoitopaikkaan	()	()
Tehdyistä toimenpiteistä tiedotettu potilaalle ja jatkohoitopaikkaan	()	()
Potilaan suostumus epikriisin lähettämisestä pyydetty	()	()

Jatkohoitotoimenpiteet

Toimenpiteet tiedotettu potilaalle ja jatkohoitopaikkaan	()	()
Seurantakäynnit tiedotettu potilaalle ja jatkohoitopaikkaan PV _____	()	()
Lab kontrollit tiedotettu potilaalle ja jatkohoitopaikkaan PV _____	()	()
Potilaalle opetettu, mitä oireita pitää tarkkailla	()	()
Tukipalvelut järjestetty jos tarvetta	()	()
Apuvälineet järjestetty jos tarvetta	()	()
Hoitotyön tiedote mukana	()	()
Kuntoutus ohjeet tarvittaessa mukana	()	()

Lääkitys

Muutokset ilmoitettu jatkohoitopaikkaan	()	()
Lääkitys selvitetty asiakkaalle	()	()
Reseptit toimitettu jatkohoitopaikkaan/e-reseptit	()	()
Varmistettu, että jatkohoitopaikassa on tarvittavat lääkkeet	()	()
Tarkistettu lääkelista mukana	()	()

Hoitotarvikkeet

Potilaan mukana hoitotarvikkeita pariin hoitokertaan/riittävästi	()	()
Opastettu uusien hoitotarvikkeiden käytössä	()	()
Hoitotarvikkeiden hoito- ja käyttöohjeet mukana	()	()

Sosiaalietuudet

Potilaalle haettu sosiaalietuuksia	()	()
Jos ei niin onko tiedossa kuka hakee	()	()

Testit

MMSE _____	()	()
MNA _____	()	()
GDS _____	()	()
RAVA _____	()	()
Barthelin indeksi _____	()	()

SÄHKÖISESTÄ HOITOTIEDOTTEESTA (joka Mediatriissa) LÖYTYVÄT KOHDAT:

Lähin omainen
Omaisien os. ja puh.nro
Siirrosta ilmoitettu
Vuodeosastollaoloaika
Sairaudet ja toimenpiteet
Lääkehoito vuodeosastolla
Allergiat
Psyykinen tilanne
Liikuntakyky/avuntarve
Apuvälineet
Ruokailu
Aistitoiminta
Eristystoiminta
Ihon kunto
Leikkaushaavan kunto/hoito
Asuminen/sosiaaliset tiedot
Muuta huomioitavaa
Pitkäaik.plaan hoitom./kk

Enontekiölle puhelinnumeroita:

Kotipalvelu:

sosiaalisihteeri-lastenvalvoja Annikki Kallioniemi 040 1803617
sosiaalihjaaja Joonas Sippola 0400299358
ounasmajat/ kylä/ syrjäkylät klo7.00-21.00 0400 698736
Elina keskitalo 0400 698736
Tuija Rantatalo 0400 591627
Aslakka Guttorm 040 1207605
Lilja Kultima 040 8615963

Omaishoidontukiasiat

Annikki Kallioniemi 040 1803617

Turvapalvelut

Satu-Marja Eira-Keskitalo 040-7669834

Ateriapalvelut

Annikki Kallioniemi 040 1803617

Saamenkielinen Veahkki-työntekijä

040 1704499

Karessuvannon KSH

040 0233618

Karessuvannon kotipalvelu

Piia Juuso 0408210990

Eija Pahajoki 0408373282

Hetta, Leppäjärvi, Näkkälä, Nartteli, Palojärvi ja Muotkajärvi KSH

Anneli Kultima 040-3565461

Vuontisjärvi, Peltpvuoma, Nunnanen ja Ylikyrö KSH

Virve Myllyharju 040-0233617

Saamenkielinen terveydenhoitaja

Pauliina Näkkäläjärvi 040-8315722

Terveydenhoitaja

Pirjo Stoor 0400-921849

Hetta KSH

Virve Myllyharju 0400233617

Hetan terveysasema

040-7142851

Ounasmajat

Satu-Marja Eira-Keskitalo 040-7669834

Luppokoti

Satu-Marja Eira-Keskitalo 040-7669834

ASPA

Anita Karppinen 040-8376546

Muonioon puhelinnumeroita:

Vanhustyön ohjaaja Pirkko Kuru	040 7244025
Omaishoidontukiasiat Pirkko Kuru	040 7244025
Turvapalvelut Pirkko Kuru	040 7244025
Kotipalvelu Kirsti Mattila	0400-694264
Lilja Muotka	0400-476678
Satu Rauhala	0400-476679
Armi Sykkö	0400-476675
Susanna Hekkala	040 4895159
Palvelukeskus Marjapaikka	040-4895117, 040-4895118
Palvelukeskus Marjapaikka sairaanhoitaja KSH Tiina Pieskä	040-4895116 040-8245891
ASPA Karoliina Kajanki	045-6578791, 045-6578790
Hoivaosasto	040 4895161

